

LexicoNordica

Forfatter:	Geir Lima [NE:s stora italienska ordbok – <i>ny og utvidet utgave av den største ordboken mellem svensk og italiensk</i>]	
Anmeldt værk:	NE:s stora italienska ordbok. Italiensk-svensk/svensk-italiensk. Hovedredaktører: Riccardo Guglielmi og Verner Egerland. NE Nationalencyklopedin, Stockholm, 2017. 1365 sider (italiensk-svensk del: 717 sider; svensk-italiensk del: 607 sider; appendiks: 27 sider).	
Kilde:	LexicoNordica 26, 2019, s. 259-274	
URL:	https://tidsskrift.dk/index.php/lexn/issue/archive	

© 2019 LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

NE:s stora italienska ordbok – ny og utvidet utgave av den største ordboken mellom svensk og italiensk

Geir Lima

NE:s stora italienska ordbok. Italiensk-svensk/svensk-italiensk. Hovedredaktører: Riccardo Guglielmi og Verner Egerland. NE Nationalencyklopedin, Stockholm, 2017. 1365 sider (italiensk-svensk del: 717 sider; svensk-italiensk del: 607 sider; appendiks: 27 sider). Pris for papirutgaven: fra 468 SEK til 576 SEK. Elektronisk utgave på <www.ne.ord.se> (abonnementstjeneste som koster 29 SEK per måned).

1. Innledning

NE:s stora italienska ordbok er en videreutvikling av Norstedts forlags italienske ordbok, som kom ut første gang i 1994 i to bind (*Norstedts italiensk-svenska ordbok* og *Norstedts svensk-italienska ordbok*). De to bindene ble slått sammen til ett bind i 1998 da ordboken kom ut i nytt opplag med tittelen *Norstedts italienska ordbok*. I forordet informerer forlaget oss om at den nåværende utgaven er utvidet med nærmere 10 000 ord og fraser for å dekke de siste tiårenes teknologiske og samfunnsmessige utvikling. Ordboken skal dermed til sammen ha 121 000 ord og fraser og er den største ordboken til og fra italiensk på det svenske markedet. Arbeidet med oppdateringen av den nye utgaven har først og fremst blitt utført av fil.dr. Riccardo Guglielmi og professor Verner Egerland ved Lunds universitet.

Den nye utgaven av *NE:s stora italienska ordbok* er blant de største ordbøkene mellom italiensk og skandinaviske språk som er tilgjengelige på markedet, sammen med Gyldendals *Italiensk-Dansk*

Ordbog og Dansk-Italiensk Ordbog i Danmark og Kunnskapsforlagets *Italiensk blå ordbok* i Norge.

I Italia finnes det ingen forlag som har noen større ordbøker mellom italiensk og skandinaviske språk på markedet. Den siste store ordboken i denne kategorien var en italiensk utgave av *Norstedts italiensk-svenska ordbok* og *Norstedts svensk-italienska ordbok* fra 1994, som var utgitt av forlaget Zanichelli. Den var identisk med de svenske ordbøkene, men med italiensk omslag.

Når forlaget NE (Nationalencyklopedin) nå har kommet med en ny, utvidet og oppdatert utgave av sin største italienske ordbok, er det noe som mange vil kunne ha stor nytte av, ikke bare i Sverige, men også i andre nordiske land, og naturligvis også i Italia.

Denne anmeldelsen tar utgangspunkt i papirutgaven, men den elektroniske utgaven vil også bli nevnt, først og fremst der den skiller seg ut fra papirutgaven. Selv om innholdet i de to versjonene er det samme, er det store forskjeller mellom dem når det gjelder lesbarhet, og dette vil bli kommentert i anmeldelsen. Når ikke annet er presisert, er det papirutgaven som kommenteres.

2. Målgruppe

2017-utgaven har ingen informasjon om målgrupper eller ordutvalg, men i italiensk-svensk bind fra 1994 fantes det et forord med opplysninger om hvilke tanker som lå bak utvalget av oppslagsord:

Ordboken tar i första hand upp det aktuella italienska allmänspråket, men den innehåller även en mängd vardagliga ord och uttryck, liksom ett brett urval termer från olika fackområden. Äldre språk har även beaktats i viss mån, med tanke på läsning av äldre texter. (*Norstedts italiensk-svenska ordbok 1994:III*)

I 2017-utgaven er det fremdeles det aktuelle allmennspråket som utgjør grunnstammen i ordboken, og selv om eldre språk ikke har noen dominerende plass, finnes det flere eksempler på slike ord og uttrykk. Studenter og andre som leser eldre italiensk litteratur på originalspråket, vil ha utbytte av ordboken, men de utgjør ikke noen hovedmålgruppe.

I hovedsak fremstår den nye utgaven av ordboken som en moderne, allmennspråklig ordbok som er tilpasset en bred brukergruppe. Det er naturlig å anta at forlaget har sett for seg at brukerne av ordboken vil være skoleelever, studenter, forskere, oversettere, turister eller andre som har noe med Italia å gjøre. Uansett vil det være snakk om en sammensatt gruppe der noen i utgangspunktet vil ha gode språkkunnskaper og lang erfaring med å bruke ordbøker, mens andre vil befinne seg på nybegynnernivå.

En målgruppe som vi ikke må glemme når vi skal vurdere behovet for en stor italiensk-svensk/svensk-italiensk ordbok, er den store gruppen av språkbrukere som har italiensk som morsmål, og som har behov for en ordbok som kan hjelpe dem til å finne seg til rette i det svenske språket og i det svenske samfunnet. Det finnes flere universiteter i Italia hvor det blir gitt undervisning i svensk språk og litteratur, og det finnes et ikke ubetydelig antall italienere som av en eller annen grunn har behov for å kunne kommunisere på svensk. Det finnes mange italienere som bor og arbeider i Sverige, og en ordbok mellom svensk og italiensk bør også ta hensyn til denne brukergruppen.

Slik ordboken fremstår, er den først og fremst beregnet på svenske brukere. Innledningen er bare på svensk, og alle forklaringene er tilpasset svenske brukere. Bakerst i boken finnes det informasjon om det italienske språket, en oversikt over de italienske regionene med kart over Italia og en oversikt over bøyning av italienske verb. Det finnes derimot ingen informasjon som er tilpasset italienske brukere om det svenske språket eller svensk geografi eller lignende.

I hovedsak kan vi med andre ord definere italiensk-svensk del som en resepsjonsordbok for svenske brukere, og på samme måte er svensk-italiensk del først og fremst en produksjonsordbok. Selv om ordboken ikke er symmetrisk, betyr det naturligvis ikke at brukere med italiensk som morsmål ikke vil kunne ha nytte av den, men med noen enkle grep (som for eksempel å oppgi kjønn for de svenske substantivene og å gi informasjon om bøyning av svenske verb) kunne nytten ha vært enda større.

At en ordbok av denne typen bare er tilpasset brukerne i det landet der ordboken kommer ut, er ikke uvanlig. Det er dette som har vært det vanligste i Skandinavia, og det er absolutt ikke noe som bare gjelder denne ene ordboken mellom svensk og italiensk. Ikke desto mindre kunne det være en idé å tenke mer på den store gruppen av potensielle brukere med italiensk som morsmål i fremtiden. Det bør også forlagene kunne ha økonomisk interesse av.

3. Struktur

3.1. Generelt

2017-utgaven viderefører strukturen i utgavene fra 1994 og 1998. I papirutgaven er teksten satt opp i to spalter, der oppslagsordene står i halvfete typer, mens opplysninger om ordklasse og kjønn står i kursiv. Homografer står oppført som separate lemmer, og når de har forskjellig opphav, er de adskilt med arabiske tall:

1 *pesca* [-ε-] *f* persika [...]

2 *pesca* [-e-] *f* fiske [...]

Dersom det dreier seg om lemmer som har samme opphav, men som tilhører forskjellige ordklasser, brukes romertall. På samme måte skilles det også mellom transitive og intransitive verb:

pesto [-e-] I *adj* sönderstött [...] II *m* [...] pesto [...]
saltare I *vb tr* I hoppa över [...] II *vb itr* I hoppa [...]

Eksempler og uttrykk er markert med halvfet skrift og kursiv.

I italiensk-svensk del er substantivene markert med *m* for hankjønn og *f* for hunkjønn, mens i svensk-italiensk del er substantivene markert med *s* for substantiv. Det hadde som nevnt vært til stor hjelp for italienske brukere om det hadde vært oppgitt kjønn for de svenske substantivene også.

Til stor hjelp for både svenske og italienske brukere er det utvilsomt at det også for de svenske verbene er oppgitt om de brukes transitivt eller intransitivt. Dette er med på å gjøre ordboken både oversiktlig og brukervennlig.

Polysemi markeres med arabiske tall på denne måten:

fraschetta 1 liten gren, kvist 2 lättsinnig kvinna

Noen steder finnes det markører som hjelper brukeren til å finne frem til den riktige ekvivalenten når det er snakk om polysemi, og dette gjelder særlig i svensk-italiensk del:

groda 1 djur ranocchio, rana 2 misstag granchio, cantonata

Markørene skiller seg ut, som vi ser, ved at skriftstørrelsen er mindre enn for den øvrige teksten.

Ved delvis ekvivalens mellom betydninger, som vi kan se et eksempel på i oppslagsordet *skog* i svensk-italiensk del, brukes det på samme måte markører med en annen skriftstørrelse for å forklare betydningsforskjellene. Her brukes det ikke tall for å skille betydningene fra hverandre, men semikolon:

skog foresta, selva; mindre bosco

3.2. Uttalemarkering

I ordbokens innledning finnes det oversiktlig informasjon om uttalereglene i italiensk. Det opplyses at det vanligste er at trykket ligger på nest siste stavelse, og at det ikke oppgis noen form for trykkmarkering i ordboken dersom et ord har trykk på denne stavelsen. I andre tilfeller blir den trykksterke vokalen markert med en prikk under bokstaven. I tilfeller der den trykksterke vokalen er en *e* eller en *o*, og brukeren må få vite om vokalen er åpen eller lukket, står den nødvendige informasjonen i hakeparentes bak oppslagsordet:

fuorigioco [-ɔ-]

fuorilegge [-e-]

Dette skal forstås slik at i det første tilfellet skal den trykksterke vokalen uttales som en åpen *o*, mens i det andre tilfellet skal den uttales som en lukket *e*. Det er mulig at den informasjonen brukeren her får, er tilstrekkelig for å forstå hvordan disse ordene skal uttales, men det kan også tenkes at noen brukere vil ha behov for mer fullstendig uttalemarkering. Man kunne kanskje ha oppgitt mer fullstendige uttaleopplysninger, for eksempel på denne måten:

fuorigioco /fwori' dʒɔko/

fuorilegge /fwori' leddʒe/

Nå må det umiddelbart legges til at den elektroniske utgaven på en utmerket måte gjør det mulig å høre uttalen av ordene, og at uttalemarkeringen på den måten ikke blir like viktig, mens det i papirutgaven naturligvis dreier seg om plassbesparing. Dersom alle oppslagsordene skulle ha fullstendige uttaleopplysninger, ville boken ha blitt mye større, så det er mulig å forstå forlagets prioritering her.

Ord som er fremmedord i italiensk, og ord med uregelmessig uttale, får fullstendige uttaleopplysninger:

équipe [e'kip]

vedette [ve'det]

Måten uttalen angis på i papirutgaven, er med andre ord tradisjonell. Den viderefører en konvensjon som vi kjenner fra ordbøker mellom italiensk og andre europeiske språk, og den viderefører nøyaktig samme system som fantes i 1994-utgaven. Det er altså ingen innovasjon på dette området i den nye papirutgaven, men konvensjonen fungerer tross alt ganske godt. Det er relativt sjelden at lemmaene i italienske ordbøker er forsynt med fonetisk skrift, av den enkle grunn at behovet for det ikke er like stort i italiensk som for eksempel i fransk og engelsk.

I papirutgaven står det ingenting om hvordan de svenske ordene skal uttales, men til gjengjeld får de italienske brukerne svært mye hjelp i den elektroniske utgaven når det gjelder dette.

3.3. Eksempler og uttrykk

Det skilles ikke mellom idiomatiske uttrykk og eksempelsetninger i det grafiske oppsettet. Mange av eksemplene er idiomatiske uttrykk eller setningskonstruksjoner som er oppført med verb i infinitiv. Vi finner eksempelsetninger med finitte verb og uttrykk med infinitte verb side om side med samme grafiske utforming, slik som for eksempel under oppslagsordet *deporre*:

la gallina depone le uova hönan lägger ägg

deporre qu. da un grado degradera ngn

Dette er ikke nødvendigvis noe problem i seg selv, og særlig ved oppslagsord hvor det bare er noen få eksempler, fungerer dette

fint. Litt verre kan det bli ved lemmaer med svært mange eksempler. I slike tilfeller kunne det kanskje ha vært en fordel med en form for systematisering av eksemplene og uttrykkene.

Det er relativt få eksempelsetninger med finitte verb i ordboken sammenlignet med uttrykk med infinitte verb. For eksempel har oppslagsordet *besök* flere uttrykk som viser konstruksjoner som er svært nyttige for brukeren (som *få besök av ngn*, *avlägga besök hos ngn*), men i tillegg til disse konstruksjonene kunne man kanskje ha ønsket seg eksempelsetninger slik at man hadde sett hvordan konstruksjonene faktisk brukes (av typen *mina föräldrar har varit på besök hos oss över helgen*). Flere slike eksempelsetninger ville ha vært til stor hjelp, særlig for nybegynnere.

Partikkelverbene i svensk-italiensk del står oppført for seg selv til slutt i artiklene, noe som bidrar til god orden og oversikt, særlig i den elektroniske utgaven. Partiklene er oppført i alfabetisk rekkefølge, slik at det blir lett å finne frem, også ved verb i svensk-italiensk del der artiklene er svært lange, som *gå*, *göra*, *stå*, *vara* osv. Denne systematiseringen er forbilledlig, og stort mer oversiktlig kan det ikke bli.

I italiensk-svensk del er det imidlertid ikke alltid like lett å finne frem blant eksemplene. Under oppslagsordet *essere* (verb) finnes det 34 eksempler og uttrykk, og det er vanskelig å se om det er noe system i dem. De er ikke oppført i alfabetisk rekkefølge, og det ser heller ikke ut som om det er noen form for tematisk inndeling. Til tross for at det grafiske oppsettet både i papirutgaven og i den elektroniske utgaven er ryddig og oversiktlig, blir det vanskelig å finne frem blant eksemplene når det er svært mange av dem.

Artikkelen *mer* i svensk-italiensk del har 15 eksempler og uttrykk, og som vi ser er det i utgangspunktet ikke umulig å orientere seg blant dem, selv om det tilsynelatende ikke er noe åpenbart system i organiseringen av dem:

mer pron o. adv *più*, ancora; bättre *meglio*; lite till un poco di *più*; **en** ~ uno in *più*, ancora uno; **finns det ~?** ce n'è ancora?; ~ **eller mindre** *più* o meno; ~ **och** ~ sempre *più*; **gör inte så ~!** non fare *più* così!; **inte** ~ *längre* non *più*; **ingen** ~ **än han** solo lui; **ingenting** ~ nient'altro; **lite** ~ ancora un poco; **mycket** ~ molto di *più*; **så mycket** ~ **som** tanto *più* che; **ni vet** ~ **än jag** sapete *più* di me; **det är** ~ **än jag vet** non ne ho idea; **han är** ~ **än 20 år** ha *più* di vent'anni; ~ **än någon annan** *più* di qualsiasi altro

Figur 1: Oppslagsordet *mer* i svensk-italiensk del av papirutgaven.

mer

pronomen, adverb

più, ancora, bättre **meglio**, lite till un poco di *più*
en mer uno in *più*, ancora uno
finns det mer? ce n'è ancora?
mer eller mindre *più* o meno
mer och mer sempre *più*
gör inte så mer! non fare *più* così!
inte mer *längre* non *più*
ingen mer än han solo lui
ingenting mer nient'altro
lite mer ancora un poco
mycket mer molto di *più*
så mycket mer som tanto *più* che
ni vet mer än jag sapete *più* di me
det är mer än jag vet non ne ho idea
han är mer än 20 år ha *più* di vent'anni
mer än någon annan *più* di qualsiasi altro

Figur 2: Oppslagsordet *mer* i svensk-italiensk del av den elektroniske utgaven.

Innholdet er, som man ser, nøyaktig det samme i de to versjonene, men lesbarheten er betydelig bedre i den elektroniske utgaven. Her er forkortelsene utvidet, og oppslagsordet, som er erstattet med tilde i papirutgaven, er tatt med i alle eksemplene i den elektroniske utgaven, hvor søkeordet også er understreket.

4. Ordforråd

4.1. Generelt

Som nevnt dekker ordboken i hovedsak allmennspråket, men det er også tatt med fagtermer fra ulike fagområder både i italiensk-svensk del og i svensk-italiensk del. Det finnes oppslagsord fra forskjellige stilnivåer og noen ord og uttrykk som er literære, poetiske eller alderdommelige. Det brukes stilmarkører og fagmarkører for å markere stilnivå og fagspråk, for eksempel *med.* for medisinsk språk og *vulg.* for vulgært språk. De samme forkortelsene brukes både i papirutgaven og i den elektroniske utgaven.

Det er stort sett ikke problematisk å danne ekvivalensrelasjoner der lemmaene betegner etablerte begreper i begge språkene (jf. Hannesdóttir 2012). De største utfordringene når det gjelder å finne ekvivalenter, ligger gjerne i de begrepene som ikke nødvendigvis finnes i begge språksamfunnene. Det italienske substantivet *mammismo* 'overdreven morskjærlighet for voksne barn' og det svenske verbet *vabba* 'være hjemme fra jobben med sykt barn' er eksempler på lemmaer hvor det ikke finnes direkte ekvivalenter. Lemmaer av denne typen oversettes gjerne med hele setninger, noe som for eksempel gjelder det sistnevnte verbet, som oversettes med *rimanere a casa per accudire un bambino malato*.

Et annet eksempel er det svenske substantivet *smörgåsbord*, som i ordboken er oversatt med *buffet svedese semifreddo*. Dette er

kanskje ikke en helt presis oversettelse, og vil kunne bli misforstått av italienske brukere. *Semifreddo* brukes vanligvis om desserter og synes ikke å passe akkurat her. Dersom poenget skal være at et *smörgåsbord* består av både varme og kalde retter, hadde det kanskje vært bedre med *buffet con piatti caldi e freddi* eller noe lignende, eller bare *buffet tipico svedese*.

Substantivet *källsortering* er et eksempel på et lemma som omtaler et begrep som finnes og er utbredt både i Sverige og i Italia, og der det i utgangspunktet ikke burde være vanskelig å finne en ekvivalent. I ordboken oversettes det med *selezione dei rifiuti*, men her burde man også ha tatt med *raccolta differenziata*, som vel er den vanligste måten å omtale avfallssortering av denne typen på i Italia. Verbet *källsortera* oversettes med *fare la raccolta differenziata [dei rifiuti]* og *fare la differenziata*, og da hadde det vel vært logisk om substantivet *källsortering* hadde blitt oversatt med *raccolta differenziata*. En liten svakhet er det at dette uttrykket ikke står i italiensk-svensk del, verken under *raccolta* eller *differenziato*.

Det finnes flere slike eksempler på manglende samsvar mellom italiensk-svensk og svensk-italiensk del. Substantivet *seriekrock* ‘kjedekollisjon’ oversettes med *collisione a catena* i svensk-italiensk del, men her hadde *tamponamento a catena* vært en bedre oversettelse. I italiensk-svensk del står *tamponamento a catena* oppført med oversettelsen *seriekrock*, og det er vanskelig å forstå hvorfor dette ikke har kommet med i svensk-italiensk del.

4.2. Egennavn, stedsnavn og forkortelser

Ordboken inneholder mange navn på steder, både nasjoner, regioner og byer. Den inneholder også navn på politiske partier, som *Forza Italia* og *Lega Nord*, men ikke *Partito Democratico* eller *Movimento 5 Stelle* (Femstjernerbevegelsen), og heller ikke adjektivet *pentastellato* (‘som gjelder femstjernerbevegelsen’), som brukes mye i de italienske mediene, er med. Forkortelser for fagforeninger

som *CGIL*, *CISL* og *UIL* står i ordboken, og her blir det forklart hva slags fagforeninger det er snakk om. Fra det svenske samfunns- livet er *Landsorganisationen*, *Sverigedemokraterna*, *Socialstyrelsen* og mange andre tatt med, og for disse oppslagsordene er det gitt forklaringer på italiensk som vil være til stor nytte for italienske brukere.

4.3. Neologismer

Ordboken har blitt beriket med mange neologismer, både svenske og italienske. Vi finner *nanoteknik*, *nätfiske*, *nätmobbing*, *rullgardinsmeny* og mange andre nyord i språket, men ikke for eksempel *fartkamera*, *hybridbil*, *transperson* eller *curlingförälder*, som alle står i SAOL14 (2015) og SO (2009). At vi heller ikke finner *wrap*, *tweet* eller *selfie*, er ikke nødvendigvis noe stort problem verken for svenske eller italienske brukere. Det kjønnsnøytrale pronomenet *hen*, som SAOL tok med i sin utgave fra 2015, er heller ikke med, og det er ikke utenkelig at noen italienske brukere av ordboken etter hvert vil trenge hjelp til å forstå dette pronomenet.

4.4. Dialektord og regionale ord

Det er også tatt med noen få dialektord og regionale ord i ordboken, som for eksempel adverbet *mo* ‘nå’, som markeres som *dialektalt*. Dette adverbet brukes over store deler av Italia, og *regionalt* hadde vært en bedre markør her. Substantivet *anguria* ‘vannmelon’ er derimot ikke markert verken som dialektalt eller regionalt, til tross for at dette er et ord som for det meste bare brukes i Nord-Italia. Når *mo*, som brukes i Sør-Italia, markeres som dialektalt, kan det virke som om ordboken definerer norditaliensk som standardspråk og søritaliensk som avvik fra standardspråket. Det beste hadde vært å markere både *mo* og *anguria* som regionale ord, noe de fleste italienske ordbøker gjør.

Ellers kan det nevnes at substantivet *terrone* oversettes med *skämtsamt öknamn på syditalienare*, en oversettelse som ikke er helt dekkende. Dette substantivet kan være både nedsettende og diskriminerende, og dette burde ha kommet tydeligere frem i oversettelsen.

5. Elektronisk versjon

Den elektroniske versjonen er i utgangspunktet en digitalisert papirordbok (jf. Svensén 2004:518 om typer av elektroniske ordbøker). Den har som nevnt det samme innholdet som papirversjonen, men med flere klare forbedringer med tanke på lesbarheten.

Når det gjelder forkortelser, er plassbesparing fremdeles noe som det blir tatt hensyn til i papirordbøker, mens det i elektroniske ordbøker kanskje ikke bør være nødvendig å ha forkortelser i det hele tatt.

Den elektroniske utgaven er i det store og hele ryddig og oversiktlig, og enkel å bruke. Den aller største nyvinningen ligger i den funksjonen som gjør det mulig å høre uttalen, ikke bare av enkeltord, men også av hele setninger. Denne funksjonen er forbilledlig, og vil også være til stor hjelp for italienske brukere som skal lære seg svensk.

Søkemulighetene dekker flere behov, og etter hvert som man blir kjent med søkefunksjonene, er ordboken lett å bruke.

Man kan ikke søke i både italiensk-svensk og svensk-italiensk del samtidig, og det hadde i noen tilfeller vært en fordel om det var mulig. Hvis man skriver inn et svensk ord i italiensk-svensk del, får man ingen treff, og på samme måte gir ikke søk på italienske ord treff i den svensk-italienske delen.

Et søk på en verbform som ikke selv er et lemma, gir treff på verbets infinitivform, og man får også opp alle eksemplene som inneholder dette verbet i en eller annen form. Hvis man for ek-

sempel søker etter *bevo* ‘jeg drikker’, kommer man direkte til verbet *bere* ‘drikke’, men en lenke til verbenes fullstendige bøyingsparadigmer finnes ikke.

Den elektroniske utgaven er altså mye mer enn bare en publisering av en papirordbok på nett, og den har en rekke nyttige funksjoner som gjør den til en moderne og brukervennlig elektronisk ordbok, samtidig som den naturlig nok, som alle andre elektroniske ordbøker, kan og bør få enda flere funksjoner som etter hvert vil gjøre den enda mer brukervennlig. I utgangspunktet handler det i stor grad om å løsrive seg fra det gamle papirformatet og å tenke nytt og annerledes når fremtidens elektroniske ordbøker skal utformes.

Disse problemstillingene har leksikografien vært opptatt av i mange år allerede (jf. Atkins 1996), og det finnes i det hele tatt svært mange muligheter for å forbedre brukervennligheten i de elektroniske ordbøkene. Man kan begynne med å gjøre så mange ord som mulig klikkbare. Ikke bare lemmaene, men også ekvivalentene kan inneholde lenker til andre artikler, og lemmaene kan ha bøyingsparadigmer som popup-vinduer. I tillegg kan de grammatiske forklaringene inneholde lenker. Det vil si at hvis man for eksempel klikker på *adverb*, kan man få opp en forklaring på hva et adverb er, og hvordan det brukes, med eksempler på begge språkene.

6. Konklusjon

NE:s stora italienska ordbok er en stor og omfattende ordbok som blir stående som en av de største og viktigste ordbøkene mellom et skandinavisk språk og italiensk.

Den siste utgaven av ordboken har blitt betydelig utvidet sammenlignet med de to foregående utgavene, og den fremstår i dag i sin helhet som en moderne og brukervennlig ordbok med en struktur som er ryddig og oversiktlig.

Innholdet i den elektroniske utgaven er i utgangspunktet identisk med innholdet i papirutgaven, men den elektroniske utgaven har i tillegg enkelte funksjoner som gjør at den har tatt et skritt bort fra sitt papiropphav. Dersom denne utviklingen fortsetter, vil den snart stå på egne ben som et selvstendig produkt.

Hvor lenge papirutgaven av denne og andre ordbøker vil fortsette å revideres, vet vi ikke. Det er ikke usannsynlig at de store papirordbøkernes tid vil være over om ikke altfor mange år, og noen revolusjonerende nyheter når det gjelder ordbøker i papirutgave, er det vel ingen som venter på. Det vi derimot forventer, er at forlagene vil arbeide mye med å forbedre og videreutvikle de digitale ordbøkene i tiden som kommer, noe som også er helt nødvendig for forlagenes egen del med tanke på konkurransen fra gratistjenestene som i dag finnes på nettet.

Litteratur

Ordbøker

- Dansk-Italiensk Ordbog* (2008). Carla Avanza Juul Madsen, Giovanni Mafera & Henning Juul Madsen. København: Gyldendal.
- Italiensk blå ordbok* (2010). Kolbjørn Blücher, Geir Lima, Diana Haakonsen & Magnus Ulleland. Oslo: Kunnskapsforlaget.
- Italiensk-Dansk Ordbog* (1999). Knud Andersen & Giovanni Maferra. København: Gyldendal.
- Norstedts italienska ordbok* (1998). Sören Johanson & Tomaso Tomba. Stockholm: Norstedts.
- Norstedts italiensk-svenska ordbok* (1994). Sören Johanson. Stockholm: Norstedts.
- Norstedts svensk-italienska ordbok* (1994). Tomaso Tomba. Stockholm: Norstedts.

SAOL14 = *Svenska Akademiens ordlista* 14:e upplagan. <www.svenska.se> (mai 2019).

SO = *Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien* (2009). <www.svenska.se> (mai 2019).

Annen litteratur

Atkins, B.T. Sue (1996): *Bilingual dictionaries. Past, present and future*. I: Martin Gellerstam, Jerker Järborg, Sven-Göran Malmgren, Kerstin Norén, Lena Rogström & Catarina Røjder Pappmehl (red.): *Euralex '96 Proceedings*. Göteborg, 515–546.

Hannesdóttir, Anna Helga (2012): Ekvivalensrelationer i tvåspråkig lexikografi. I: *LexicoNordica* 19, 39–58.

Svensén, Bo (2004): *Handbok i lexikografi. Ordböcker och ordboksarbete i teori och praktik*. Stockholm: Norstedts.

Geir Lima

Sankt-Peterburgskij gosudarstvennyj universitet

Kafedra skandinavskoj i niderlandskoj filologii

Universitetskaja nabereznaja 11, aud. 165

199034 Sankt-Peterburg

Russland

geir.lima@gmail.com